

INFO TIJD INFO TIJD INFO-TÜRK

bulletin mensuel • monthly bulletin • maandelijks bulletin

84

7DE JAAR • PRIJS: 50 BF • JAARABONNEMENT: 500 BF • PCR: 000-1168701-45 •
INFO-TURK - 13/2, Ch. M. WISERPLEIN - 1040 BRUSSEL • TEL: (32-2) 230 34 72
UITGEVER: TURKS COLLECTIEF VOOR UITGAVE EN VERSPREIDING • ISSN 0770-9161

ONDER DE DREIGING
VAN TANKS EN BAJONETTEN

SCHIJNVERKIEZINGEN IN TURKIJE

SCHIJNVERKIEZINGEN IN TURKIJE

Net zoals verleden jaar zullen er in de zuidoostflank van Europa opnieuw schijnverkiezingen plaatshebben. Op 7 november 1982 waren er in Turkije 21.132.682 kiezers verplicht naar het stembureau te gaan om de anti-demokratische grondwet, opgesteld door de junta, en de diktatuur van de chef van de junta, Evren, die voor 7 jaar president van de republiek werd, goed te keuren. Indertijd weigerden 1.461.949 kiezers te stemmen.

Ditmaal, op 6 november 1983 roept de militaire junta 19.670.934 kiezers op om een "burgerregime" te kiezen, dat gedurende 5 jaar Turkije zal regeren voor rekening van de diktatuur van Evren. Het feit dat er nu minder kiezers zijn dan voor het referendum komt doordat degenen die niet deelnamen aan het referendum geen recht hebben om deel te nemen aan de eerste verkiezingen.

Zoals benadrukt door talrijke buitenlandse waarnemers en door democratische organisaties uit Turkije, zal de stemming van 6 september geen vrije verkiezing zoals bepaald in de Europese Conventie van de Rechten van de Mens zijn, het zal een tweederangsverkiezing zijn, bedoeld om 400 parlementsleden te kiezen uit 1230 kandidaten die door de junta meerdere malen afgewogen werden vooraleer ze het vertrouwen van de militairen kregen.

Sinds de coup van 12 september 1980 werkte de NVR een plan uit om al degenen die door de militairen als onaanvaardbaar beschouwd worden, uit te schakelen voor de verkiezingen.

De allereerste dag van de militaire interventie werden alle politieke partijen verboden en talrijke partijleiders werden vervolgd. Een jaar later ontbond de NVR per dekreet alle verboden politieke partijen.

De eerste slachtoffers van de junta waren vooral de Justitiepartij (AP), de Republikeinse Volkspartij (CHP), de Partij van Nationaal Heil (MSP), de Democratische Partij (DP), de Republikeinse Partij van het Vrouwen (CGP), de Partij van Nationalistische Aktie (MHP), de Arbeiderspartij van Turkije (TIP), de Socialistische Arbeiderspartij van Turkije (TSIP) en de Unie Partij van Turkije (TSP). Andere partijen die nooit deelnamen aan de parlementsverkiezingen werden ook verboden en later ontbonden.

De adoptie van de nieuwe grondwet en de wet op de politieke partijen waren een tweede slag voor de ex-politici. De partijleiders kregen verbod om zich opnieuw in de politiek te engageren, en dit de eerste 10 jaar. Voor de leden van de vroegere parlementaire vergadering was dat 5 jaar.

Daar bleef het niet bij. Ook de volgende personen werden uitgesloten voor de parlementsverkiezingen:

- de staatsabtenaren, leraars, cursisten, professoren, ingenieurs enz, die op bevel van de commandanten van de krijgswet uit hun functie ontheven werden of zouden worden;

- degenen die geen diploma hebben, die uitgesloten werden voor de openbare diensten, zij die staatsgeheimen verklaapt en zij die veroordeeld werden voor politieke of ideologische overtredingen.

Volgens een enquête van Demokrat Türkiye, een turks oppositie-dagblad dat in West-Duitsland gepubliceerd wordt, zouden een half miljoen turken uitgesloten zijn om deel te nemen aan politieke activiteiten.

De NVR kan niet alleen zijn veto stellen aan de stichters en de verantwoordelijken van de nieuwe partijen, maar ook aan de kandidaten, en dit zolang de Nationale Vergadering een eerste maal vergaderd heeft en zijn Bureau verkozen heeft.

Doorslaggevend zijn echter de beperkingen op de stichting van nieuwe politieke partijen.

Conform aan de grondwet en de wet op de politieke partijen mogen "de politieke partijen geen andere doktrine prijzen dan deze van Atatürk". Men mag dus geen politieke partij stichten die gebaseerd is op een andere ideologische basis dan deze van de junta.

Ondanks al deze beperkingen werden er tussen 16 mei en 25 augustus 1983 toch 15 nieuwe politieke partijen gesticht op initiatief van gloednieuwe politici. De NVR oefende zijn autoriteit uit en stelde zijn veto voor 453 van de 750 stichters van deze partijen. Eén ervan, de Partij van Groot-Turkije (BTP) die zich de erfgenaam noemt van de ontbonden Justitiepartij werd illegaal ontbonden door een dekreet van de NVR. Deze beslissing was onwettelijk aangezien de wetgeving, uitgevaardigd door de NVR zelf, bepaalt dat een politieke partij alleen kan ontbonden worden door een beslissing van het Grondwetgevend Hof.

Later werd een andere pas gestichte partij, de Partij van de Vrede, op beslissing van het Grondwetgevend Hof ontbonden.

Tien andere partijen mochten niet deelnemen aan de komende verkiezingen, omdat ze niet in staat waren vóór 25 augustus 1983 de verplichte lijst van 30 stichters voor te leggen, en dit ten gevolge van de veto's die hen door de NVR gesteld werden. Vooral de Partij van de Juiste Weg (DYP) en de Sociaal-democratische Partij (Sodep), respectievelijk gesteund door de leiders van de vroegere Justitiepartij en de Republikeinse Volkspartij, werden het slachtoffer van de toepassing van het veto. Hier volgen de namen van 8 andere partijen die niet het recht hadden om deel te nemen aan de verkiezingen: de Partij van de Heropleving (YDP), de Partij van de Deugd (FP), de Conservatieve Partij (TMP), Onze Partij (BP), de Partij van het Welzijn (RP), de Partij van de Vaandel (EP), de Partij van de Nieuwe Orde (YDP) en de Partij van de Hoogste Taak (YGP).

Slechts drie partijen mochten zich dus inschrijven om deel te nemen aan de verkiezingen: de Partij van Nationalistische Democratie, geleid door Turgut Sunalp, generaal in ruste, de Partij van het Vaderland, (AnaP), geleid door Turgut Ozal, de ex-premier van het militair bewind, en de Volkspartij (HP), geleid door Necdet Calp, de vroegere ondersecretaris van dezelfde regering.

De drie partijen hebben hetzelfde programma, waarvan de grote richtlijnen bepaald werden door de militaire junta. Alle leiders zijn vertegenwoordigers van de bevoorrechte klassen van de turkse maatschappij. Uit een onderzoek blijkt dat van de 1200 kandidaten van de 3 partijen, er 231 zakenmensen zijn, 206 advocaten, 198 architecten en ingenieurs, 190 militaire en burgerlijke bureaurokers, 54 dokters en apothekers en 31 journalisten. Op de kandidatenlijst van de 3 partijen staan ook 30 vakbondsverantwoordelijken, maar het is nodig hieraan toe te voegen dat deze het militair regime steunden, terwijl duizenden vakbondsverantwoordelijken en -afgevaardigden in de militaire gevangenis westeren.

Maar zelfs de kandidaten van deze schijnpartijen genieten het volledig vertrouwen van de generaals niet: 89 kandidaten van de HP werden afgekeurd, 81 van de AnaP en 74 van de MDP. Hier moet aan toegevoegd worden dat de onafhankelijke kandidaten, die uiterst talrijk waren, bijna volledig van de kaart geveegd werden. Van de 483 kandidaturen werden er nauwelijks 55 geaccepteerd. Alle kandidaten die banden hadden met de vroegere Justitiepartij en de Republikeinse Volkspartij werden geweigerd.

De drie partijen vervingen hun afgekeurde kandi-

daten onmiddellijk, maar van de nieuwgekomenen kregen er nog 21 een veto van de generaals. Momenteel stelt de MDP 394 kandidaten voor, de AnaP 389 en de HP 378.

Het elimineringsproces stopt hier niet. Volgens de nieuwe wetgeving kunnen alle kandidaten door de NVR uitgesloten worden tot de openingszitting van de Nationale Vergadering. Dat betekent dat iedere afgevaardigde uitgesloten kan worden door de Nationale Vergadering indien zijn voorstellen of zijn daden de limiet die door de militairen opgelegd werd, overschrijden.

Hoewel zij uitgesloten zijn voor de parlementsverkiezingen ziet het ernaar uit dat de Partij van de Juiste Weg en de Sociaal-Demokratische Partij een grotere steun van het volk genieten dan de drie schijnpartijen. Men schat dat ze, indien ze konden deelnemen aan de toekomstige regionale verkiezingen, voorzien voor 1984, de controle zouden krijgen over het geheel van de gemeentebesturen, terwijl de drie andere partijen het monopolie in de Nationale Vergadering zouden hebben. Uit vrees geconfronteerd te worden met een dualiteit in de macht, stelde de junta een nieuw wetsproject op dat bepaalt dat de politieke partijen die niet mochten deelnemen aan de verkiezing van 6 november, ook uitgesloten zijn voor de toekomstige gemeenteverkiezingen.

Dit wetsvoorstel werd eerst neergelegd bij de Raadgevende Vergadering. Wegens een bepaalde obstructie op het niveau van de ondercomités kon deze vergadering de procedure van uitvaardiging niet voltooien vóór het einde van zijn legislatuur. Daarop besloot de NVR de wet aan te nemen zonder voorafgaand debat in de Raadgevende Vergadering.

Onder deze omstandigheden had de oppositie slechts één verweermiddel: de bevolking oproepen niet naar het stembureau te gaan, en indien ze er toch toe gedwongen wordt, ongeldig te stemmen.

De Partij van de Juiste Weg en de Sociaal-Demokratische Partij lieten reeds weten dat ze geen enkele van de 3 partijen steunen.

Naar aanleiding hiervan startte de junta een nieuwe campagne van bedreiging en intimidatie, met het

doel de burgers te verplichten naar het stembureau te gaan en er geldig te stemmen.

Eerst liet het Ministerie van Binnenlandse Zaken op 16 oktober 1983 in een communiqué weten dat alle propaganda en activiteit met het doel het volk er toe aan te zetten niet te stemmen, als een misdaad zal beschouwd worden, en dat degenen die deze misdaad plegen, vervolgd zullen worden.

Vijf dagen later maakte de turkse pers gewag van het feit dat de "veiligheidsdiensten 17 personen arresteerden waarvan men vermoedt dat ze lid zijn van de kommunistische partij, ze worden ervan beschuldigd een propagandacampagne te voeren om het volk er toe aan te zetten de verkiezingen te boycotten."

Per slot van rekening voerde generaal Evren, in plaats van een "one-man show", zoals voor het referendum, een "four-men show" op voor eigen rekening en voor deze van de leiders van de drie schijnpartijen.

In een redevoering van 20 oktober bedreigde Evren iedereen die eraan zou denken de verkiezingen te boycotten: "De illegale kommunistische partij verdeelt in het geheim pamfletten die de natie ertoe aanzetten niet te stemmen en niet te geloven in de huidige regering. De natie zou dergelijke propaganda niet mogen tolereren. Laat u niet bedriegen. Ik verwacht dat tenminste 90 percent van de bevolking zal deelnemen aan de verkiezingen!"

De volgende dag zei hij het volgende: "Er gaan geruchten dat de staat van beleg opgeheven zal worden na de verkiezingen. Geloof dat niet. Het is noodzakelijk dat de staat van beleg nog van kracht blijft, want de organisaties werden nog niet volledig verpletterd. Indien ze niet uitgeroeid worden zal de staat van beleg nooit opgeheven worden."

Op 6 november zullen de turkse kiezers in ieder geval gaan stemmen; hetzij om niet gerangschikt te worden als subversieve elementen, hetzij om het risico te vermijden dat de "overgang naar de democratie" uitgesteld zou worden.

Zal het hier werkelijk om democratische verkiezingen gaan? Het antwoord hierop bevindt zich in de resoluties van de Raad van Europa en van het Europees Parlement. (zie blz 4)

Nieuwe brochures van Info-Türk

MILITARISTISCHE "DEMOKRATIE" IN TURKIJE

(Een balans van drie jaar militaire diktatuur)

Militaire coup van 12 september - Een weloverwogen valstrik: OYAK - Achter het politiek geweld staat het leger - Programma van het monopolie-kapitaal - Een despotisch presidentieel systeem - Nieuwe staatsstructuur - ...En de Vergadering en de politieke partijen - Staatsterreur - Processen en doodstraffen - Foltering - Aanval op de universiteiten - Repressie van nationaliteiten - Versterking van de monopolies - Het militair-industrieel complex - Economische recessie - Verdrukking van de arbeidersklasse - Staatsterreur in het buitenland - Nieuwe terreurinstellingen - Internationale relaties - Het militair regime en Europa - Turkije in cijfers

54 bladzijden, 100 BF

APPEL DES ANCIENS DIRIGEANTS POLITIQUES DE TURQUIE

Het Brits dagblad "The Times" van 9 augustus schreef dat de verkiezingen die in Turkije deze herfst zullen gehouden worden, door 16 ex-politici van links en rechts, die vastgehouden worden in een interneringskamp, in een memorandum als fraude bestempeld worden. Dit pamflet bevat de volledige tekst, vertaald in het frans, van dit memorandum.

24 bladzijden, 60 BF

EUROPA: GEEN CERTIFICAAT VAN DEMOKRATIE VOOR HET TOEKOMSTIG TURKS PARLEMENT

Juist voor de parlementsverkiezingen die voorzien zijn voor 6 november, bestudeerden verschillende Europese instellingen de situatie in Turkije en ontkenden zij iedere democratische waarde van het toekomstig turks parlement.

Raad van Europa

De Parlementaire Vergadering van de 21 landen van de Raad van Europa verklaarde in een resolutie die op 30 oktober 1983 aangenomen werd dat "het parlement dat op 6 november e.k. in Turkije verkozen zal worden, niet beschouwd zal kunnen worden als een democratisch verkozen vertegenwoordiger van het turkse volk, en dat het geen geldige delegatie zal kunnen samenstellen om deel te nemen aan de taken van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa."

Nochtans verwierp de vergadering een amendement dat voorgesteld werd door de Belgische socialistische afgevaardigde Claude Dejardin, die vroeg om de uitsluiting van Turkije uit de Raad van Europa, waarin dit land nog steeds vertegenwoordigd wordt in de Ministerraad. Men verkoos tot de volgende zitting van januari te wachten om deze kwestie aan te pakken.

Anderzijds sprak de Parlementaire Vergadering zich uit tegen een oproep die overhandigd werd door de socialistische afgevaardigden n.a.v. de zelfmoord van de turkse vluchteling Cemal Altun in West-Duitsland, waarin de Europese regeringen verzocht worden niet in te gaan op het verzoek om uitlevering van turkse onderdanen die om asiel vragen."

Europees Parlement

Op 13 oktober 1983 in Straatsburg, veroordeelde ook het EP het turks militair regime. Het EP eiste het herstel van de mensenrechten en verwierp reeds vooraf de resultaten van de komende verkiezingen van 6 november, die door bepaalde parlementsleden spontaan als "grap" aanzien werden.

Het EP nam met 124 stemmen pro, 4 contra en 11 onthoudingen een resolutie aan die vooral betreft dat "de regels die de verkiezingen van 6 november 1983 zullen beheersen, deze zullen beletten een echte uitdrukking van democratie te zijn." Hierbij wordt het voortzetten van folterpraktijken, de betwistbare politieke arrestaties en de druk die uitgeoefend wordt op de pers aangeklaagd.

Atlantisch Parlement

De noordatlantische vergadering daarentegen, die bestaat uit ongeveer 200 parlementsleden van de lidstaten van de alliantie, die vergaderen in Den Haag, verwierp op 6 oktober 1983 een voorstel tot resolutie dat de verwaandheid had de beperkingen op het politiek leven en de persvrijheid te betreuren, en dat de turkse militaire overheid uitnodigde erop toe te zien dat "de verkiezingen van 6 november zo vrij, zo open en zo democratisch mogelijk zouden verlopen". Het voorstel werd vooral op aandringen van de Amerikaanse en de Britse afgevaardigde, die dit initiatief als niet-opportuun beschouwden, verworpen.

Europese Commissie van de Rechten van de Mens

De Europese Commissie voor de Rechten van de Mens wacht nog steeds op het antwoord van de turkse regering op de klacht betreffende de schending van de mensenrechten in Turkije, die neergelegd werd door 5

Europese landen: Denemarken, Frankrijk, Noorwegen, Nederland en Zweden.

De audiëntie die voorzien was voor de zitting van oktober werd op verzoek van de turkse regering uitgesteld omdat één van zijn raadgevers, wiens aanwezigheid noodzakelijk geacht werd, erg ziek was.

Europees Vakverbond

Het uitvoerend comité van het EVV, dat op 13 en 14 oktober 1983 in Brussel bijeenkwam, besloot dat er zoveel mogelijk druk moet uitgeoefend worden op de turkse regering, opdat "men een eind zou maken aan de processen tegen DISK en zijn leiders; opdat men de opgesloten syndikalistenvrijlating; opdat er vlug een vooruitgang zou geboekt worden in de richting van de democratie."

Tijdens een persconferentie verklaarde voorzitter George Debunne dat "het EVV niet langer een diktoriaal regime, dat de fundamentele mensenrechten niet erkent, en dat op de koop toe lid is van de Raad van Europa, kan accepteren".

Het EVV brengt het publiek bij deze gelegenheid op de hoogte van het feit dat "de zogenaamde verkiezingen van 6 november 1983 in Turkije op geen enkel punt verkiezingen zijn die Turkije terug in het spoor van de democratie zullen leiden".

Het uitvoerend comité besloot tevens zijn humanitaire hulp aan families van opgesloten syndikalistenvrijlating te zetten.

Internationale Vakbondcentrales

Op 8 september 1983 organiseerden het Internationaal Verbond van Vrije Vakbonden en het EVV gezamenlijk een ronde tafel in het IPC. Hieraan namen vakbondsleiders en journalisten evenals de vertegenwoordiger van DISK, Yücel Top, deel.

Bij deze gelegenheid legde John Vanderveken, sekretaris-generaal van IVVV volgende verklaring af: "Gezien het feit dat slechts drie partijen, die van de militairen de vriendelijke toestemming kregen aan de verkiezingen deel te nemen, zullen vertegenwoordigd zijn, en dat men belette dat de nieuwe sociaal-democratische partij vertegenwoordigd zal worden, wordt de stemming die voorzien is voor 6 november 1983, niet al te ernstig genomen. Het IVVV doet nogmaals een beroep op de regeringen van de democratische landen opdat ze hun economische en financiële steun aan Turkije zouden afhankelijk maken van het herstel van de democratische en de syndikale rechten."

Tijdens de ronde tafel maakte het IVVV bekend dat ook AFL-CIO, de Amerikaanse vakbondcentrale die opnieuw aansloot bij het IVVV, besloten heeft bij te dragen tot de humanitaire hulp van IVVV aan de turkse syndikalistenvrijlating die in de gevangenis zitten en aan hun familie.

Ook het Wereldverbond van de Arbeid, dat in Brussel zetelt, veroordeelde ter gelegenheid van de derde verjaardag van de coup het militair regime in Turkije.

De World Federation of Trade Unions, die haar zetel heeft in Praag, publiceerde op haar beurt een brochure met de titel "Halt aan het fascisme in Turkije". In het voorwoord zegt sekretaris-generaal Ibrahim Zakaria: "WFT is ervan overtuigd dat de bewonderenswaardige acties van solidariteit met de arbeiders en het volk van Turkije, die momenteel plaatsvinden, zullen toenemen tot de dag dat de democratie in Turkije hersteld zal zijn en de vakbonden vrij zullen kunnen functioneren."

STAATSTERREUR

VERZET IN DE GEVANGENIS

Uit protest tegen de onmenselijke omstandigheden in de militaire gevangenis van Diyarbakır gingen ongeveer 2000 politieke gevangenen in hongerstaking. Amnesty Internationale meldde dat een groep gevangenen op 2 september jl een hongerstaking begon en dat de meeste gevangenen zich later bij hen aansloten.

Tijdens de processen van leden van politieke organisaties zoals PKK, DDKD, Kurtulus, KIP, TKSP, Partizaan, KUK en KAWA zegden de beschuldigten van plan te zijn zich aan te sluiten bij de hongerstakers. Uit informatie die AI kreeg blijkt dat ze, toen ze dit bekend maakten, geslagen werden en uit de ge-rechtszaal gezet werden.

Het agentschap France Presse meldt de dood van twee hongerstakers in de gevangenis van Diyarbakır.

Op 28 september 1983 verklaarde een beschuldigde voor het militair gerechtshof dat de hongerstakers hun aktie beëindigd hadden in ruil voor de geschreven garantie van de commandant van de militair gevangenis, om tegemoet te komen aan hun eisen.

DOODSTRAFFEN

In de loop van augustus en september veroordeelden de militaire tribunalen 14 personen ter dood en 319 tot diverse gevangenisstraffen.

- 12.8: Izmir: een lid van TDKP
- 21.8: Diyarbakır: een lid van PKK
- 2.9: Adana: 4 leden van TDKP
- 8.9: Adana: 3 leden van TEKP
- 15.9: Adana: 5 leden van Dev-Yol

GEVANGENISSTRAFFEN

- 5.8: Izmir: 11 leden van Dev-Yol
- 11.8: Ankara: 9 leden van TDKP
- 12.8: Izmir: een lid van TKP
- 14.8: Izmir: 7 leden van TKP
- 16.8: Adana: een lid van TDKP
- 18.8: Adana: 3 rechtse activisten
- 21.8: Diyarbakır: 30 leden van PKK; in Eskisehir: 3 rechtse activisten; in Göncül: 3 van Dev-Yol
- 24.8: Izmir: 14 leden van de Progressistische Jeugdvereniging (IGD)
- 26.8: Ankara: 10 leden van Kurtulus
- 28.8: Izmir: een lid van TDKP
- 30.8: Istanbul: 75 leden van THKP/C
- 31.8: Izmir: 2 personen van links, één van rechts
- 2.9: Izmir: 3 leden van Dev-Yol, in Adana: 11 leden van TDKP
- 4.9: Ankara: 3 leden van Dev-Yol
- 7.9: Gölcük: 4 leden van Dev-Yol
- 14.9: Ankara: 5 leden van Partizan Yolu, in Antalya: 2 leden van Dev-Yol
- 15.9: Adana: 62 leden van Dev-Yol
- 16.9: Malatya: 9 leden van Dev-Yol
- 26.9: Adana: 17 leden van Dev-Yol
- 29.9: Izmir: 11 leden van Dev-Yol
- 30.9: Gölcük: 8 leden van Kurtulus; in Izmir: 9 leden van Dev-Yol; in Malatya: 5 leden van TDKP

Op 7 september werd bekendgemaakt dat een buitengewoon krijgswettribunaal in Ankara in verschillende processen 250 personen veroordeelde wegens wapenhandel en dat ongeveer 2000 personen nog steeds terechtstaan voor dezelfde beschuldiging.

NIEUWE PROCESSEN

10.8: Istanbul: 5 verantwoordelijken van de Nationale Unie van Turkse Studenten (MTTB)

11.8: Istanbul: 10 leden van Tümka-Is en 49 leden van Limter-Is, vakbonden die aangesloten zijn bij DISK.

14.8: Izmir: 9 leden van Dev-Yol (3 kunnen de doodstraf krijgen).

16.8: Adana: 76 leden van PKK; in Ankara: 77 leden van Dev-Yol (41 daarvan kunnen de doodstraf krijgen).

24.8: Ankara: 28 personen worden beschuldigd van wapenhandel (22 kunnen de doodstraf krijgen).

31.8: Istanbul: 27 leden van Findik-Is, een vakbond die aangesloten is bij DISK.

6.9: Istanbul: 254 leden van Dev-Sol (61 personen kunnen de doodstraf krijgen).

7.9: Istanbul: 18 leden van ASIS, een vakbond die aangesloten is bij DISK.

8.9: Istanbul: 7 personen die betrokken zijn bij akties van DISK (6 kunnen er de doodstraf krijgen).

15.9: Istanbul: 4 leden van Yeni Haber, een vakbond aangesloten bij DISK.

17.9: Izmir: 12 leden van TKP(B).

24.9: Istanbul: 23 personen, waarvan men vermoedt dat ze lid zijn van Töb-Der en de Progressistische Studentenvereniging van het Hoger Onderwijs (Dev-Lis).

29.9: Ankara: 11 leden van TKP.

Tevens stelde de militaire procureur op 7 augustus rechtsprocedures in tegen 182 beschuldigten die terechtstaan in het kader van een proces van Dev-Yol in Izmir, en dit omdat ze hun gevangenisuniform verscheurden in de rechtszaal.

In die processen eisen de militaire aanklagers 934 doodstraffen. Het totaal aantal doodstraffen dat sinds september 1980 geëist wordt komt zo op 6.353.

MENSENJACHTEN

Tijdens een periode van 2 maanden arresteerden de veiligheidsdiensten 415 personen wegens hun politieke opinies of activiteiten. Op 18 augustus 1983 werd de genaamde Metin Arslan door de politie van Istanbul neergeschoten en gedood, onder het voorwendsel dat hij niet gehoorzaamde toen ze "Halt!" riepen. Hier volgt de lijst van arrestaties:

- 4.8: Istanbul: 46 leden van Dev-Yol
- 8.8: Istanbul: 214 personen van diverse strekking
- 19.8: Izmir: 41 leden van de religieuze sekte "Naksibendi"
- 25.8: Izmir: 14 leden van TKP(B).
- 9.9: Adana: 81 leden van de religieuze sekte "Kadiri"
- 11.9: Gölcük: 19 leden van THKP/C
- 16.9: Ankara: Ibrahim Yetkin, secretaris-generaal van de Vereniging van Turkse Agronomen.

INTELLEKTUEEL LEVEN

12.8: De Hoge Raad voor het Onderwijs (YOK) zet 627 cursisten uit hun universitaire functie en verplaatst hen naar sekundaire onderwijsinstellingen.

17.8: De wet op de stichting van het Atatürk Hoger Instituut voor Cultuur, Taal en Geschiedenis wordt door de NVR bekrachtigd. Onder toezicht van de pre-

sident zal dit instituut het wetenschappelijk en cultureel leven hervormen in functie van de principes van het ataturkisme.

23.8: Er werden nieuwe rechtsprocedures ingespannen tegen mevrouw Nazlı İlicak en dir Aydogdu İlter, uitgevers van het dagblad *Tercüman*. Ze worden ervan beschuldigd het volk aangezet te hebben ongehoorzaam te zijn aan de wetten.

27.8: Oktay Akbal, verslaggever van het dagblad *Cumhuriyet* wordt in de gevangenis gestopt om zijn straf van 3 maanden, die hij kreeg voor een artikel, uit te zitten.

30.8: Op bevel van de militaire overheid neemt de veiligheidsdienst honderden video-cassetten in beslag. Bij die cassetten is tevens deze van de bekroonde film "Gandhi".

31.8: Yazgüü Aldogan, verantwoordelijk uitgever van het weekblad *Nokta* wordt door de militaire aanklager ondervraagd wegens een interview met de leider van de Partij van de Juiste Weg (DYP).

7.9: De militaire procureur stelt rechtsvervolgning in tegen Hayati Asilyazici, uitgever van het blad *Somut*, die ervan beschuldigd wordt essays over Thomas More gepubliceerd te hebben.

11.9: Idris Celik, verantwoordelijk uitgever van het dagblad *Politika*, dat nog voor de coup verboden werd, wordt wegens een artikel veroordeeld tot 18 maanden gevangenis.

16.9: In *Mugla* wordt het dagblad *İlk Adım* voor onbepaalde tijd gesloten door de krijgswetoverheid.

17.9: Twee uitgevers van het dagblad *Milliyet*, *Metin Tokar* en *Dogan Heper* krijgen elk 3 maand gevangenisstraf wegens een artikel.

19.9: De Ministerraad publiceerde een bijgewerkte lijst van publikaties die in het buitenland gedrukt worden en die Turkije niet binnen mogen.

25.9: Het Hof van Cassatie annuleert de veroordeling van *Nadir Nadi*, hoofdredakteur van het dagblad *Cumhuriyet*.

29.9: *Ali Kocatepi*, verantwoordelijk uitgever van het blad *Erkekçe* wordt tot 3 maand gevangenis veroordeeld wegens het vermelden van de naam van een artiest die op bevel van de regering de nationaliteit ontnomen werd.

NIEUWE WET OP DE PERS AANGENOMEN

Op 30 september 1983 nam de Raadgevende Vergadering de nieuwe wet op de pers aan. Deze wet maakt de gevangenisstraffen voor persovertradingen zwaarder dan voorheen. De procureur zal verschijningsverbod of het in beslag nemen van een publikatie, evenals van de drukinstallatie, kunnen eisen.

Daar komt nog bij dat de pershoven ontbonden werden. De journalisten zullen in de toekomst moeten terechtstaan voor strafrechterlijke hoven.

ONDERDRUKKING VAN NATIONALITEITEN

Ondanks het feit dat de turkse autoriteiten het bestaan zelf van de koerden en van de koerdische taal in Turkije loochenen, was een militair tribunaal van *Diyarbakır* op 26 augustus verplicht toegevingen te doen. 28 personen, de meerderheid koerden, moesten voor de militaire rechtbank verschijnen op beschuldiging betrokken te zijn bij een wapenhandel. Bij de ondervraging waren de meesten van hen niet in staat de vragen in het turks te beantwoorden, doordat ze alleen koerdisch spreken. Bijgevolg was de rechter verplicht hen te ondervragen met behulp van een koerdische tolk.

MOTIE OVER DE ARMEENSE KWESTIE

Voor rekening van de socialistische groep van het EP dienden de voorzitter E. Glinne en mw Duport op 20 september een motie in voor een resolutie over een politieke oplossing van de armeense kwestie.

"Gezien de toenemende aanslagen, georganiseerd door groepen armeniërs, die de aanslagen opeisen,

"Gezien de nodige repressie van het terrorisme niet volstaat om de onrechtvaardigheden, waarvoor deze groepen actie voeren, te elimineren,

"Gezien het geweld niet de voornaamste expressie is van de armeense gemeenschappen en dat hun politieke organisaties andere oplossingen, die tot heden verworpen werden, voorstellen,

"Gezien het recht van de culturele en linguïstieke etnische minderheden op erkenning van hun identiteit, langsheen hun geschiedenis gaat,

"Gezien het armeens volk beroofd is van deze geschiedenis door het feit dat de turkse regering, door de genocide van 1915 te ontkennen, de historische realiteit van Armenië wegveegt,"

Stelt de socialistische groep voor:

"zich heftig tegen de aanslagen te keren die deze zaak onwaardig zijn;

"de solidariteit met de slachtoffers van de aanslagen te betuigen;

"de Ministerraad van de EEG te vragen

a) de erkenning van de genocide bekend te maken

b) van de turkse regering te verkrijgen dat ze het historisch feit van de genocide van 1915 erkent,

c) de regering van Turkije ervan te overtuigen dat de juiste en duurzame oplossing van het turks-armeens probleem alleen kan verkregen worden door politieke dialoog,

d) een identieke verklaring te vragen van de UNO"

DE TRAGISCHE DOOD VAN ALTUN

Eén van de turkse kandidaten voor politiek vluchteling, *Cemal Kemal Altun*, pleegde op 30 augustus 1983 in Berlijn zelfmoord. Deze tragische dood veroorzaakte in West-Duitsland algemene verontwaardiging, zelfs in bepaalde conservatieve milieus.

Kort voor de zelfmoord legden wij de dramatische situatie van Altun uit, in het Bulletin van juli 1983.

Ten gevolge van de zelfmoord verklaarde de woordvoerder van de sociaal-demokratische partij, *Peter Ulrich*, dat de regering van Bonn "eerder geloof gehecht had aan de verklaringen van de militaire dictators van Turkije dan aan deze van de demokraat Altun." Altun, preciseerde hij, is "het slachtoffer van de nieuwe lijn van de politiek die door Zimmermann met betrekking tot de vreemdelingen met starre koppigheid gevolgd wordt."

Toen men het bureau van de berlijnse justitie vroeg welk effect 13 maanden gevangenis kunnen hebben op de geestelijke en lichamelijke staat van de gevangene, stuurde men de journalisten door naar de autoriteiten in Bonn.

In ieder geval lijkt het evident dat de lichamelijke en geestelijke staat van Altun, die constant geïsoleerd was, in de loop van de maanden verergerde naarmate de koppigheid van de minister van Binnenlandse Zaken meer en meer evident werd.

Kan men zeggen dat hij zelfmoordneigingen had? Nee. Zijn verklaringen van april jl., kort nadat zijn uitlevering in extremis uitgesteld werd, bewijzen dit: "Ik had 2 keuzemogelijkheden: zelfmoord plegen of naar Turkije terugkeren. De eerste oplossing was uitgesloten, ze druist in tegen mijn overtuiging, dus bleef

./..

alleen de tweede mogelijkheid over. Het zou tenminste een waardige dood zijn. Tot plotseling de beslissing viel dat ik nog niet naar Ankara teruggestuurd werd." (Vrij Nederland, 23 april 1983)

Toch pleegde Altun 5 maande later zelfmoord. Enkele ogenblikken na zijn dood beschreef zijn advocaat als volgt de lijdensweg van de jonge vluchteling: "Stel je voor dat iedere keer dat men de deur van zijn cel opende, Altun zich afvroeg of men hem kwam halen om hem op het vliegtuig naar Ankara te zetten".

Na de zelfmoord van Altun kwam er een rapport van de UNO dat uiterst kritisch was t.o.v. de manier waarop men in West-Duitsland met politieke vluchtelingen omspringt.

Het Bureau van het Hoog Commissariaat van de UNO voor de Vluchtelingen verklaarde in zijn rapport dat de regeringen van Bonn in de loop van de jaren een reeks "uitzonderlijke afschrikingsmaatregelen" namen, die de toestroming van politieke vluchtelingen enorm verminderde, tenminste van de personen afkomstig uit landen buiten het Warschau-pakt.

Het rapport maakte de minister van Binnenlandse Zaken, Zimmermann, woedend, en was de aanleiding voor de netelige situatie waarin hij de regering plaatste, door deze te dwingen het officieel bezoek aan Bonn van Paul Harting, de Hoge Commissaris van de UNO voor de vluchtelingen, af te laten. Het rapport spreekt over het totaal isolement van al degenen die om asiel vragen.

Het beschrijft de onwaardige levensomstandigheden, de racistische neigingen van de gevangenisoverheid, het tekort aan voedsel voor de kinderen, evenals de algemene lethargie en de depressie-aanvallen waarmee talrijke geïnterneerden te kampen hebben.

UITLEVERING VAN TURKEN

Op 14 augustus liet het Duits ministerie van Justitie weten dat West-Duitsland van plan is in de nabije toekomst 1000 turken terug naar hun land te sturen. Dezelfde dag werden 39 personen uitgeleverd. Toen het vliegtuig in Istanbul landde werden zij aangehouden. Nochtans verklaarde een woordvoerder van het ministerie van Binnenlandse Zaken dat Duitse onderzoekers tot het besluit gekomen waren dat niemand van de uitgeleverden een ernstige straf kon krijgen.

Op 4 september 1983 leverde West-Duitsland nog een groep van 25 Turkse burgers uit.

Op 7 september 1983 uitte de Griekse minister van Buitenlandse Zaken zijn diepe bezorgdheid over de uitlevering van democratische Turken in het buitenland en hij protesteerde bij de Duitse regering.

Op 1 augustus leverden ook de Oostenrijkse autoriteiten 7 Turken uit die clandestien het land binnen gekomen waren, en namen ze 3 andere Turkse onderdanen in hechtenis.

Op 21 augustus 1983 wees Canada 3 Turkse onderdanen, die uit Irak kwamen, uit.

Op 29 september 1983 maakte de Britse overheid bekend dat de eerste 6 maanden van dit jaar, 14 Turkse onderdanen politiek asiel kregen, terwijl dit aan 6 anderen geweigerd werd.

Volgens het Nederlandse dagblad de Volkskrant van 9 september 1983 kregen 2.700 van de 3.000 Christenen uit Turkije, die naar Nederland vluchtten, toelating om in het land te blijven, 125 anderen werden gedwongen naar Turkije terug te keren. De Raad van Kerken en het comité "Aktie 41" bevestigen dat er van de uitgewezenen bepaalde personen in hechtenis genomen werden in Turkije, en dat een groot aantal van hen in slechte omstandigheden leeft in Istanbul.

STAATSTERREUR IN HET BUITENLAND

Op 1 september 1983 publiceerde het Turks ministerie van Binnenlandse Zaken een nieuw communiqué waarin 13 Turkse onderdanen die in het buitenland verblijven, aangemaand worden naar Turkije terug te keren en zich over te geven. Een paar van hen zijn Yücel Top, vertegenwoordiger van DISK in Europa, en Umran Zafer Baran, een Turks journalist die in Australië verblijft. Zij worden ervan beschuldigd in het buitenland activiteiten tegen de Staat te voeren.

Anderzijds werden 123 Turkse onderdanen - vooral van Joodse oorsprong - aangemaand naar Turkije terug te keren om er hun dienstplicht te vervullen. In geval van ongehoorzaamheid zal hun het Turks burgerschap afgenomen worden.

BETOGINGEN TEGEN HET REGIME

Op de derde verjaardag van de coup van 12 september, organiseerden Turkse burgers die tegen het militaire regime zijn, in de voornaamste steden van Europa massale demonstraties.

De grootste betoging werd gehouden in Keulen. 15.000 personen namen eraan deel. Voor de eerste maal waren alle linkse oppositie-tendensen verenigd in dezelfde betoging, zij aan zij met Duitse democratische mensen.

MILITAIRE KWESTIES

Na lang onderhandelen besloot de Turkse regering op 7.9.1983 de F-16 Flying Falcon te kiezen, die samen met General Dynamics zal gebouwd worden.

Er werd een kontrakt afgesloten voor de assemblage en de coproductie van 160 vliegtuigen, dit alles voor een bedrag van ongeveer 4,2 miljard \$.

De keuze van dit vliegtuig zet een punt achter een lange competitie tussen 3 Amerikaanse vliegtuigconstructeurs. De F 18, een coproductie van McDonnell Douglas en Northrop, leverde een verbeterd strijd tegen de F 16. Northrop probeerde zijn F 20 Tiger shark mee te laten dingen, maar deze poging mislukte.

Turkije zal eerst 10 F 16 gevechtsvliegtuigen krijgen die gebouwd werden in de Forth Worth fabrieken in de VS. Die vliegtuigen zullen dienen om de piloten en de technici te trainen.

In de 2de fase zullen de vliegtuigonderdelen ingescheept worden Turkije, en die zullen naar in Turkse fabrieken samengevoegd worden. Ten derde zal het aantal onderdelen dat geproduceerd wordt in Turkije in de loop van de komende jaren opgevoerd worden.

Turkije rekent erop in 10 jaar 2,5 miljard \$ FMS-kredieten (militaire verkopen in het buitenland) te verkrijgen. Ongeveer een half miljard \$ zal van compensatie-handel komen, wanneer General Dynamics de exportgoederen zal verhandelen. De rest moet gefinancierd worden door het Turks ministerie van financiën.

De F 16 bestaat uit 120.000 elementen, daarvan zullen er nauwelijks 5.000 gefabriceerd worden door de Turkse luchtvaartindustrie, de rest zal ingevoerd worden. Voor de coproductie van de onderdelen zal General Dynamics de partner zijn van TUSAS (Turkse Luchtvaartindustrie), met een aandelenpercentage van 49 procent.

Anderzijds zal West-Duitsland 4 fregatten bouwen voor Turkije. Op 28 september 1983 vond op de scheepswerven van Hamburg de doopceremonie plaats van de 2 eerste fregatten van het type Meko 200. Bovendien legde een ander fregat dat in West-Duitsland aangekocht werd, in september aan in de militaire haven van Gölcük.

 IMMIGRATIE

REPATRIERING VAN TURKEN: In navolging van de duitse regering maakten de franse en de nederlandse regering nieuwe maatregelen in verband met de immigratie bekend.

Op 30 augustus verklaarde president Mitterand: "We moeten de wet tegen de clandestiene immigranten op een onverbidde en strenge manier toepassen, want door de immigranten ongecontroleerd binnen te laten kan Frankrijk zijn evenwicht verliezen.

Tweeduizend personen die clandestien het land binnenkwamen werden de laatste maanden reeds teruggestuurd, 2000 zitten in de gevangenis en ongeveer 3000 werden min of meer "geregistreerd" door de politie. 30.000 verblijfsvergunningen werden geweigerd aan vreemdelingen die tijdelijk in het land verblijven.

Buiten de versterking van de grenscontrole zullen praktische maatregelen getroffen worden om de valse "toeristen", kandidaat-immigranten, te ontmoedigen.

De nederlandse regering diende bij het parlement een wetsvoorstel in waarbij bepaald wordt dat de immigranten-arbeiders die niet uit een EEG-land komen en die naar hun eigen land terug willen, een "terugkeerpremie" kunnen bekomen, ten bedrage van 1000 gulden, vermeerderd met 600 gulden voor ieder lid van hun familie.

Rekening houdend met het feit dat een immigrant ten minste 30.000 gulden zal nodig hebben om naar zijn land te reizen en daar een nieuw bestaan op te bouwen, werd deze som als belachelijk aanzien door de nederlandse immigrantenorganisaties en vakbonden.

VERKIEZINGEN EN IMMIGRANTEN: De immigranten van Noorwegen namen op 12 september 1983 voor de eerste maal deel aan de gemeenteverkiezingen die in dat land gehouden werden. Momenteel leven er in dat land met zijn 4 miljoen inwoners 80.000 immigranten. De turkse gemeenschap bestaat er uit 5000 personen.

Een commissie die gevormd werd door de sociaaldemokratische regering van Zweden zet zijn voorbereidende werken voort voor de opstelling van een wet die de immigranten-arbeiders moet toelaten deel te nemen aan de parlementsverkiezingen.

BESLUIT HANSENS: De beperkingen op de arbeidsvergunning, waarover men reeds lange tijd spreekt, werden werkelijkheid door het KB van 27 juli 1983. Volgens de nieuwe maatregelen kunnen de kinderen van immigranten die niet samen met hun ouders in België aankwamen of binnen de 6 maand daarna, geen aanspraak meer maken op een arbeidsvergunning.

SLAVERIJ IN DUITSLAND: Volgens een rapport dat op 15 augustus 1983 overhandigd werd aan de subcommissie van de Rechten van de Mens van de UNO in Genève, worden tienduizenden turkse kinderen in het zwart tewerkgesteld door duitse werkgevers. Die 12 à 14-jarige kinderen zouden om 4 h 30 's morgens beginnen te werken en zouden 15 à 30 DM per dag betaald worden. De kinderen onder de 12 jaar zouden gedwongen worden au pair te werken. In het rapport van Anti-Slavery Society wordt gezegd dat hetzelfde slavensysteem toegepast wordt in de textielateliers in Frankrijk. Ook worden in de gro-

te Europese steden jonge turkse meisjes gerecrueteerd voor de prostitutie.

Momenteel bedraagt het aantal turkse kinderen in Europa 520.000. Verleden jaar werden er in de Europese landen 52.286 kinderen geboren: 36.067 in West-Duitsland, 5.437 in Frankrijk, 4.535 in Nederland, 2.604 in België, 1.483 in Oostenrijk, 980 in Zwitserland, 598 in Denemarken en 582 in Zweden.

ZELFMOORD EN AGRESSIE

12.8: In Brussel pleegde een jong turks meisje, Sengül Koca, zelfmoord wegens de druk die haar familie op haar uitoefende.

15.8: In Hamburg pleegde een turks arbeider, Ali Rıza Coban, vader van 7 kinderen, in een depressieve bui zelfmoord.

18.8: Volgens het turks dagblad *Tercüman* werd in Frankfurt het huis van een turks arbeider, Ibrahim Göç, door Duitsers in brand gestoken. Dezelfde dag hing men aan de deur van de turkse dokter Zeki Gürsesli een briefje waarop stond "barbaarse turken, ga heen!".

20.8: In Gent (België) werd de winkel van een turks immigrant, Adnan Kerman, beschoten door niet-geïdentificeerde personen. Verleden jaar werd in dezelfde stad een turks café beschoten door twee jonge belgen. Daarbij werd een turks immigrant die door een kogel getroffen werd, verlamd. Het Hof van Beroep verminderde de gevangenisstraf die de daders van de aanslag, Dirk en Mark Vanderstock, van een lager gerechtshof kregen.

21.8: In Hamburg hing een pasgehuwde turkse beider zich op. Hij was werkloos.

22.8: In Frankfurt werd de kruidenierswinkel van een turks immigrant, Zabri Livgökmen, in brand gestoken.

26.8: Het turks islamitisch centrum in Siegen (WD) werd verwoest door een bom die door onbekenden geplaatst werd.

27.8: In Berlijn staken onbekenden het turks restaurant Didim in brand. Dezelfde dag werd het huis van de turkse arbeider Cavit Ates in Hoogezand (Nederland) opzettelijk in brand gestoken. Ates, zijn vrouw en hun 2 kinderen werden gered. Ze waren wel gewond.

3.9: In de straten van Stuttgart verdeelt de NPD pamfletten waarin de turken bedreigd worden.

4.9: In Solingen (VD) hing een 47-jarige turkse vrouw, Ayşe Yılmaz, zich op omdat de duitse overheid weigerde om haar een arbeidsvergunning af te leveren.

5.9: In Osnabrück staan de muren van de huizen waarin turkse families wonen vol met slogans zoals "Ga weg anders zullen we jullie allemaal uitroeien!".

6.9: In Amsterdam ontvoerde een groep racistische Nederlanders 2 turkse arbeiders, J.P. en E.A., respectievelijk 33 en 37 jaar, en folterden hen.

10.9: In de Wijtenbachstraat in Amsterdam vielen groepen fascistische winkels aan die door vreemdelingen gehouden worden.

21.9: In Keulen koos een 13-jarig turks meisje de dood door zich van de 21ste verdieping naar beneden te gooien.

26.9: In Weilrod-Gemünden (Taunus, WD), werd het huis van een turks arbeider, Osman Karaca, verwoest door een brandbom. Twee dagen later werd in Plettenberg een ander turks huis in brand gestoken.